

Nr 163.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avskedspremie åt vissa konstituerade underofficerare av 3. graden vid flottan och kustartilleriet; given Stockholms slott den 25 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

P. Albin Hansson.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 25 februari 1926.*

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

Enligt av 1917 års riksdag godkända grunder utgår avskedspremie till vid flottan eller kustartilleriet fast anställt underbefäl av manskapet — dock ej till båtsmän och hornblåsare — som efter minst sex års väl vitsordad tjänstgöring avgår från beställning på stat utan att samtidigt beredas civilanställning i statens tjänst. Premierna äro av två slag, nämligen en lägre, utgående till sådant manskap, som avgår efter att hava fullgjort minst två års förlängd anställning, och en högre, som utgår efter minst nio års tjänst. Den lägre av-

Bihang till riksdagens protokoll 1926. 1 saml. 136 häft. (Nr 163.)

skedspremien utgör 600 kronor och den högre 1,000 kronor. Kostnaderna för avskedspremier bestridas av ordinarie förslagsanslaget till rekryteringskostnader.

Enligt bestämmelserna i reglemente för marinen skall konstituerad underofficer av 3. graden vid *flottan*, vilken icke inom tre år från den dag, konstitutorialet dagtecknats, uppfyllt vissa fordringar för erhållande av fullmakt, entledigas, därest icke orsaken härtill är, att han icke i tid kunnat erhålla för vinnande av berörda kompetens nödvändiga kommenderingar. Sådant entledigande skall jämväl äga rum, om konstituerad underofficer av 3. graden vid flottan befinner sig för tjänsten olämplig eller genom mindre gott uppförande förverkat vederbörande kårchefs förtroende. Beträffande underofficer av 3. graden vid *kustartilleriet*, vilken i motsats till dylik underofficer vid flottan icke har att under konstitutorialtiden uppfylla några särskilda kompetensvillkor för erhållande av fullmakt, gäller allenast föreskrift av sistnämnda innehåll.

I en inom sjöförsvarets kommandoexpedition upprättad promemoria har anförts följande.

För närvarande funnes vid marinen av konstituerade underofficerare av 3. graden 8 stycken, vilka på grund av sjukdom eller otillfredsställande tjänstbarhet ej kunde erhålla fullmakt. Enär dessa konstituerade underofficerare ej längre tillhörde sjömanskåren, kunde de, då de efter tre års tjänst som underofficer av 3. graden avskedades, ej erhålla avskedspremie. Härigenom komme dessa underofficerare, av vilka flertalet vore familjeförsörjare, att vid avskedet stå medellösa, vilket särskilt i dessa tider, då kamrater till dem i stort antal överfördes på övergångsstat och lätt kunde undantränga dem å arbetsmarknaden, bleve än mer bekymmersamt. Då dessa underofficerare ursprungligen på grund av större kunskaper och duglighet blivit konstituerade till underofficerare framför de kamrater, som på grund av mindre duglighet fått kvarstå vid sjömanskåren, syntes det orättvist, att de förra skulle vid avskedet behandlas sämre i ekonomiskt avseende än de senare, vilka då vore berättigade att erhålla en med tjänstetidens längd varierande avskedspremie. Vore nu orsaken till att underofficerarna i fråga ej kunde få fullmakt såsom underofficerare, att de under tjänstgöring ådragit sig sjukdomar, så vore deras bekymmersamma ekonomiska ställning vid avskedet än mer att beklaga. Att i möjligaste mån särskilt under nuvarande förhållanden bereda dessa underofficerare ekonomisk hjälp vid avskedet syntes vara synnerligen angeläget. Av riksdagen syntes därför böra inhämtas medgivande, att underofficer av 3. graden tillhörande marinen, vilken av annan anledning än dålig vandel ej kunde erhålla fullmakt, finge vid konstitutorialtidens utgång i samband med meddelandet av avsked från beställning vid underofficerskåren komma i åtnjutande av avskedspremie.

Marinförvaltningen, som anmodats att häröver avgiva yttrande, har anført, att ämbetsverket biträdde det i berörda promemoria framlagda förslaget med tillägg, att riksdagens medgivande syntes böra inhämtas jämväl därtill, att blivande föreskrifter i ämnet finge vinna retroaktiv tillämpning från och med år 1925.

Departements-
chefen.

Av förestående redogörelse framgår, att korpral, som konstituerats till underofficer av 3. graden men som sedermera saknar kompetens för erhållande

av fullmakt å dylik beställning och till följd härav entledigas, icke är berättigad till avskedspremie. Det synes mig obestridligt, att detta förhållande i de fall, där den bristande kompetensen ej berott på dålig vandel, innebär en obillighet, vilken särskilt nu gör sig kraftigt gällande med hänsyn till de av västlidet års riksdag beslutade åtgärderna med avseende å sådan personal, som till följd av försvarsväsendets omorganisation bliver övertalig. Jag delar således i detta hänseende myndigheternas uppfattning och finner mig böra föreslå, att riksdagens medgivande inhämtas till att även nu ifrågavarande beställningshavare må kunna komma i åtnjutande av avskedspremier enligt samma grunder, som eljest gälla. Då de omständigheter, som numera särskilt tala för ett dylikt medgivande, i viss utsträckning blivit aktuella redan under år 1925, anser jag i likhet med marinförvaltningen skäligt, att detta medgivande erhåller retroaktiv giltighet från och med ingången av sagda år.

I detta sammanhang anhåller jag att få i korthet beröra frågan om vissa underofficerars av 3. graden i flottan ställning vid övergången till den nya marinorganisationen.

Uti en i anledning av försvarspropositionen till 1925 års riksdag väckt motion hemställdes, att underofficerare av 3. graden i flottan »vid eventuell överflyttning till övergångsstat måtte anses jämställda med underofficerare av 3. graden vid flottan». Försvarsutskottet ansåg sig ej kunna taga ståndpunkt till denna framställning men förutsatte, att Kungl. Maj:t rörande ifrågavarande personalgrupp komme att vidtaga de åtgärder, som med hänsyn till motsvarande bestämmelser angående närmast likställd personal vid armén eller i övrigt kunde befinnas lämpliga.

Sedermera har stationsbefälhavaren vid flottans station i Karlskrona till chefen för försvarsdepartementet inkommit med framställning i samma syfte. Till stöd för denna framställning har särskilt åberopats det förhållandet, att inom vissa yrkesgrenar funnes ett avsevärt antal äldre dylika beställningshavare, vilkas kvarstannande skulle bereda avsevärda olägenheter vid den nya organisationens genomförande. På grund av äldre bestämmelser ägde dessa i allmänhet rätt att kvarstå i tjänst, och särskilda åtgärder borde därför vidtagas, för att de skulle finna med sin fördel förenligt att lämna tjänsten. Detta syntes stationsbefälhavaren bäst ske, genom att möjlighet bereddes dem att bliva överförda på övergångsstat i likhet med underofficerare av 3. graden vid flottan.

Ifrågavarande personalkategori utgöres av manskap (korpraler), som på grund av vunnen kompetens tilldelats tjänsteställning såsom underofficerare av 3. graden. Som ovan nämnts äga dessa beställningshavare rätt till fortsatt anställning vid sjömanskåren. En från organisatorisk synpunkt önskvärd gallring kan alltså icke äga rum, därest icke vederbörande själva finna med sin fördel förenligt att lämna tjänsten. Denna omständighet har givit anledning till ett övervägande, huruvida för ifrågavarande beställningshavare borde beredas möjlighet till överföring å övergångsstat. En sådan utväg anser jag mig

emellertid icke kunna förorda bland annat med hänsyn till konsekvenserna, i främsta rummet i avseende å jämförbar personal vid armén. I detta sammanhang torde böra framhållas, att denna personalkategori icke är utesluten från möjlighet att komma i åtnjutande av den enligt 1925 års riksdags beslut stadgade avskedsersättningen för övertaligt underbefäl. Man torde även kunna utgå från, att dessa beställningshavare intjänat avskedspremier. Tillhoppa innebära dessa båda förmåner en icke obetydlig kontant tillgång för den avskedstagande. Med hänsyn härtill synes mig tillräcklig anledning icke föreligga att vidtaga några ytterligare åtgärder för dessa beställningshavares vidkommande.

Under åberopande av det förut anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till konstituerad underofficer av 3. graden vid flottan eller kustartilleriet, som efter ingången av år 1925 entledigats eller framdeles entledigas i följd av att han icke uppfyllt fordringarna för erhållande av fullmakt, må, därest entledigandet skett av annan anledning än mindre gott uppförande, utgå avskedspremie enligt gällande grunder för åtnjutande av dylik premie; samt

att härav föranledda kostnader må bestridas av sjöförsvarets anslag till rekryteringskostnader.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Fritz Dahlborn.